

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
JEANA RICHARDA DE LA TOURA,
predstavljeni 17. maja 2023¹

Zadeva C-402/22

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid
proti
M. A.

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložil Raad van State (državni svet, Nizozemska))

„Predhodno odločanje – Direktiva 2011/95/EU – Standardi glede pogojev priznanja statusa begunca ali statusa subsidiarne zaščite – Člen 14(4)(b) in (5) – Zavrnitev priznanja statusa begunca – Državljan tretje države, ki je storil izredno hudo kaznivo dejanje – Pojem „izredno hudo kaznivo dejanje““

I. Uvod

1. Ta predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 14(4)(b) Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite.²
2. Ta predlog je bil vložen v okviru spora med osebo M. A., državljanom tretje države, in Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (državni sekretar za pravosodje in varnost, Nizozemska; v nadaljevanju: državni sekretar) zaradi odločitve zadnjega, da zavrne prošnjo osebe M. A. za mednarodno zaščito.
3. Člen 14(4)(b) Direktive 2011/95 določa, da lahko države članice prekličejo status begunca, kadar po pravomočni obsodbi za izredno hudo kaznivo dejanje predstavlja nevarnost za skupnost države članice, v kateri je.
4. V skladu s členom 14(5) te direktive se lahko države članice v takem primeru odločijo tudi, da beguncu ne priznajo statusa, če takšna odločitev še ni bila sprejeta. Odločba iz postopka v glavni stvari je bila sprejeta prav na podlagi te določbe.

¹ Jezik izvornika: francoščina.

² UL 2011, L 337, str. 9.

5. V sklepnih predlogih, ki sem jih predstavil v zadevah AA (Begunec, ki je storil hudo kaznivo dejanje) in Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (Begunec, ki je storil hudo kaznivo dejanje),³ sem zagovarjal razlago, v skladu s katero člen 14(4)(b) Direktive 2011/95 določa dva kumulativna pogoja za možnost države članice, da prekliče status begunca. V zvezi s tem sem pojasnil, zakaj menim, da je obstoj pravnomočne obsodbe za izredno hudo kaznivo dejanje nujen, vendar ne zadosten pogoj za to, da lahko država članica prekliče ta status.

6. V teh sklepnih predlogih sem prav tako navedel razloge, zaradi katerih menim, da mora biti nevarnost, ki jo obsojena oseba v času sprejetja odločbe o preklicu statusa begunca pomeni za skupnost zadevne države članice, resnična, sedanja in dovolj resna. Prav tako sem pojasnil, da mora biti odločba o preklicu statusa begunca po mojem mnenju v skladu z načelom sorazmernosti in, splošneje, temeljnimi pravicami zadevne osebe, kot so zagotovljene z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah.

7. Ker se nobeno od vprašanj predložitvenih sodišč v zadevah C-663/21 in C-8/22 ni nanašalo neposredno na pomen pogoja, v skladu s katerim mora biti zadevni državljan tretje države „pravnomočno [obsojen] za izredno hudo kaznivo dejanje“, glede tega nisem zavzel stališča.

8. V obravnavani zadevi Raad van State (državni svet, Nizozemska) v svojem prvem vprašanju za predhodno odločanje izrecno sprašuje Sodišče o tem vidiku v zvezi z odločbo o zavrnitvi prošnje za mednarodno zaščito.

9. Na zahtevo Sodišča se ti sklepnih predlogi osredotočajo na to prvo vprašanje za predhodno odločanje, s katerim predložitveno sodišče prosi Sodišče, naj pojasni merila za opredelitev pojma „izredno hudo kaznivo dejanje“ v smislu člena 14(4)(b) Direktive 2011/95.

10. V nadaljevanju bom pojasnil, zakaj menim, da je treba to določbo razlagati tako, da je „izredno hudo kaznivo dejanje“ v smislu te določbe tisto kaznivo dejanje, za katero je značilna izjemna resnost. Pojasnil bom metodo in merila, ki bi po mojem mnenju morala državam članicam omogočiti presojo obstoja takega kaznivega dejanja.

II. Pravni okvir

A. Mednarodno pravo

11. Člen 33 Konvencije o statusu beguncev,⁴ kakor je bila dopolnjena s Protokolom o statusu beguncev⁵ (v nadaljevanju: Ženevska konvencija), določa:

„1. Nobena država pogodbenica na nikakršen način begunca ne bo izgnala ali prisilno vrnila na meje ozemlja, kjer bi bila njegovo življenje ali svoboda ogrožena zaradi njegove rase, vere, državljanstva, pripadnosti neki določeni družbeni skupini ali določenega političnega prepričanja.

³ C-663/21 in C-8/22, EU:C:2023:114.

⁴ Podpisana v Ženevi 28. julija 1951 (*Recueil des traités des Nations unies*, zvezek 189, str. 150, št. 2545 (1954)) in je začela veljati 22. aprila 1954.

⁵ Sklenjen 31. januarja 1967 v New Yorku in je začel veljati 4. oktobra 1967.

2. Na pravico iz te določbe pa se ne more sklicevati begunec, ki zaradi resnih razlogov velja za nevarnega za varnost države, v kateri je, ali ki, glede na to da je bil pravnomočno obsojen za posebno težko kaznivo dejanje, predstavlja nevarnost za skupnost te države.“

B. Pravo Unije

12. Člen 12(2) Direktive 2011/95 določa:

„Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva ne more biti begunec, če obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da:

- (a) je storil(-a) kaznivo dejanje proti miru, vojni zločin ali zločin proti človeštvu, kot opredeljeno v mednarodnih instrumentih, ki določajo takšna kazniva dejanja;
- (b) je storil(-a) hudo nepolitično kaznivo dejanje izven države sprejemnice, preden ga/jo je ta sprejela kot begunca (tj. preden mu/ji je izdala dovoljenje za prebivanje, ki je temeljilo na priznanju statusa begunca [...]);
- (c) je kriv(-a) dejanj, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov [...]

13. Člen 14(4) in (5) te direktive določa:

„4. Države članice lahko preklicajo, odvzamejo ali zavrnejo podaljšanje statusa, ki ga je beguncu priznal vladni, upravni, sodni ali parasodni organ, kadar:

- (a) obstajajo utemeljeni razlogi, da se ga obravnava kot nevarnega za varnost države članice, v kateri se nahaja;
- (b) po pravnomočni obsodbi za izredno hudo kaznivo dejanje predstavlja nevarnost za skupnost te države članice.

5. V situacijah iz odstavka 4 se lahko države članice odločijo, da beguncu ne priznajo statusa, če takšna odločitev še ni bila sprejeta.“

14. Člen 17(1)(b) navedene direktive tako določa:

„Državljan tretje države ali oseba brez državljanstva ne more biti upravičen(-a) do subsidiarne zaščite, če obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da:

[...]

(b) je storil(-a) hudo kaznivo dejanje.“

15. Člen 21(1) in (2) iste direktive določa:

„1. Države članice spoštujejo načelo nevračanja skladno s svojimi mednarodnimi obveznostmi.

2. Kadar jim tega ne prepovedujejo mednarodne obveznosti iz odstavka 1, lahko države članice begunca vrnejo ne glede na to, ali so mu tak status formalno priznale ali ne, če:

- (a) obstajajo utemeljeni razlogi, da se ga obravnava kot nevarnega za varnost države članice, v kateri se nahaja, ali
- (b) po pravnomočni obsodbi za izredno hudo kaznivo dejanje predstavlja nevarnost za skupnost te države članice.“

C. Nizozemsko pravo

16. Odstavek C2/7.10.1 Vreemdelingencirculaire 2000 (okrožnica o tujcih iz leta 2000) z naslovom „Javni red kot razlog za zavrnitev“ določa:

„Immigratie – en Naturalisatiedienst [služba za priseljevanje in naturalizacijo, Nizozemska (v nadaljevanju: IND)] pri presoji prošnje za dovoljenje za začasno prebivanje na podlagi azila preveri, ali tujec pomeni grožnjo javnemu redu ali nacionalni varnosti. Če je tujec begunec v smislu [Ženevske] konvencije, IND presodi, ali gre za izredno hudo kaznivo dejanje [...].

IND presodi, ali gre za (izredno) hudo kaznivo dejanje, v vsakem konkretnem primeru na podlagi vseh upoštevni dejanskih in pravnih elementov. Pri tem v vsakem primeru upošteva posebne okoliščine, na katere se sklicuje tujec in ki se nanašajo na naravo in težo kaznivega dejanja ter na čas, ki je pretekel od dejanj.

[...]

IND preveri vprašanje obstoja (izredno) hudega kaznivega dejanja tako, da preveri, ali skupni seštevek izrečenih kazni dosega vsaj veljavni standard. V tem okviru se velik pomen pripisuje posameznim okoliščinam, med drugim tudi vprašanju, kolikšen delež kaznivih dejanj pomeni nevarnost za skupnost. Vsekakor mora biti vsaj ena od obsodb povezana s kaznivim dejanjem, ki pomeni tako nevarnost.

Pri ugotavljanju, ali vsota izrečenih kazni dosega veljavni standard, IND v vsakem primeru upošteva brezpogojno izvršljivi del kazni.

Pri presoji se pogojni del kazni upošteva, če in kolikor gre (tudi) za vprašanje:

- kaznivih dejanj, povezanih s prepovedanimi drogami, kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost in nasilnih kaznivih dejanj;
- trgovine z ljudmi ali
- storitve, pripravljanja ali pomoči pri pripravljanju terorističnega kaznivega dejanja.

Pri presoji obstoja grožnje javnemu redu ali nacionalni varnosti IND upošteva tudi obsodbe na delo v splošno korist. Veljavni standard izračuna na podlagi naslednjih elementov:

- trajanje nadomestne kazni odvzema prostosti, ki jo je izrekel sodnik;

- trajanje kazni odvzema prostosti, ki jo je izrekel sodnik, če tujec ne izvrši ustrezno kazni dela v splošno korist, na katero je bil obsojen, in
 - za vsaki dve uri [dela v splošno korist] s kaznovalnim nalogom: en dan kazni odvzema prostosti.
- [...]

Javni red, kadar je tuji državljan begunec v smislu [Ženevske] konvencije

IND ne izda dovoljenja za začasno prebivanje na podlagi azila tujcu, ki izpolnjuje vse naslednje pogoje:

- izpolnjuje pogoje za pridobitev dovoljenja za začasno prebivanje na podlagi azila [...]; in
- je bil obsojen za ‚izredno hudo kaznivo dejanje‘ in pomeni ‚nevarnost za skupnost‘.

Šteje se, da obstaja ‚izredno hudo kaznivo dejanje‘, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- je bil tujec pravnomočno obsojen in mu je bila izrečena kazen ali ukrep odvzema prostosti; in
- trajanje izrečene kazni ali ukrepa skupaj znaša najmanj deset mesecev.

IND pri tej presoji upošteva tudi kazniva dejanja, storjena v tujini. Na podlagi informacij, ki jih predloži Openbaar Ministerie [državno tožilstvo, Nizozemska], IND v zvezi s tem presoja, kakšne posledice bi bile predvidene za ta kazniva dejanja po nizozemskem pravu, če bi bila storjena in kaznovana na Nizozemskem.

IND presoja nevarnost za skupnost v vsakem posameznem primeru in na podlagi vseh upoštevnihi dejanskihi in pravnih elementov.

Pri presoji ‚nevarnosti za skupnost‘, ki jo pomeni tujec, IND v vsakem primeru med drugim upošteva naslednje vidike:

- naravo kaznivega dejanja in
- izrečeno kazen.

IND presoja nevarnost, ki jo pomeni tujec za skupnost, na podlagi položaja, kakršen je ob presoji prošnje (presoja ‚ex nunc‘).

IND lahko vsekakor ugotovi nevarnost za skupnost v primeru:

- kaznivih dejanj, povezanih s prepovedanimi drogami, kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost in nasilnih kaznivih dejanj;
- požiga;
- trgovine z ljudmi;
- trgovine z orožjem, strelivom in razstrelivi ter

– trgovine s človeškimi organi in tkivi.

[...]“

III. Dejansko stanje v sporu o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

17. Oseba M. A. je 5. julija 2018 vložila četrto prošnjo za mednarodno zaščito na Nizozemskem.

18. Državni sekretar je to prošnjo zavrnil z odločbo z dne 12. junija 2020. V tej odločbi je menil, da je imela oseba M. A. utemeljen strah pred preganjanjem v svoji izvorni državi, da pa je bila s pravnomočno sodbo obsojena za izredno hudo kaznivo dejanje in je zato pomenila nevarnost za skupnost.

19. Državni sekretar se je v zvezi s tem oprl na dejstvo, da je bila oseba M. A. leta 2018 s pravnomočno sodbo obsojena na kazen zapora 24 mesecev,⁶ ker je v enem večeru storila tri spolne napade, en poskus spolnega napada in eno tatvino mobilnega telefona.

20. Oseba M. A. je zoper odločbo z dne 12. junija 2020 vložila tožbo.

21. Rechtbank Den Haag (sodišče v Haagu, Nizozemska) je s sodbo z dne 13. julija 2020 to odločbo razglasilo za nično, ker državni sekretar ni dovolj obrazložil, prvič, da so bila dejanja osebe M. A. tako resna, da bi upravičila zavrnitev priznanja statusa begunca, in drugič, da je oseba M. A. pomenila resnično, sedanjo in dovolj resno nevarnost za temeljne interese družbe.

22. Državni sekretar je zoper to sodbo vložil pritožbo pri Raad van State (državni svet). V utemeljitev te pritožbe navaja, prvič, da je treba dejanja, ki se očitajo osebi M. A., obravnavati kot eno samo kaznivo dejanje, ki pomeni izredno hudo kaznivo dejanje, ob upoštevanju narave teh dejanj, izrečene kazni in motečega učinka teh dejanj za nizozemsko družbo. Drugič, trdi, da obsodba osebe M. A. zaradi izredno hudega kaznivega dejanja načeloma dokazuje, da pomeni nevarnost za skupnost.

23. Oseba M. A. trdi, da je državni sekretar neupravičeno vzel višino izrečene kazni kot izhodišče za preučitev in presojo vprašanja, ali je bilo dejanje izredno hudo. Vsak primer bi bilo treba presojati posebej, česar naj metoda, ki jo je uporabil državni sekretar, ne bi omogočala. Oseba M. A. prav tako poudarja, da je spolni napad najlažja oblika kaznivega dejanja zoper moralo. Poleg tega oseba M. A. glede pogoja obstoja nevarnosti za skupnost meni, da je presoja rechtbank Den Haag (sodišče v Haagu) pravilna.

24. Predložitveno sodišče meni, da za odločitev o navedeni pritožbi potrebuje pojasnila glede okoliščin, na podlagi katerih morajo države članice ugotoviti, ali je bil državljani tretje države pravnomočno obsojen za izredno hudo kaznivo dejanje. Zlasti se sprašuje, v kolikšni meri je mogoče rešitev, ki jo je glede člena 17(1)(b) Direktive 2011/95 Sodišče sprejelo v sodbi z dne 13. septembra 2018, Ahmed,⁷ prenesti na člen 14(4)(b) te direktive, če se prvi sklicuje na „hudo kaznivo dejanje“, drugi pa na „izredno hudo kaznivo dejanje“.

⁶ Od tega je osem mesecev pogojnih, kot je razvidno iz stališč osebe M. A. in nizozemske vlade.

⁷ C-369/17, EU:C:2018:713; v nadaljevanju: sodba Ahmed.

25. Poleg tega je predložitveno sodišče zaradi nestrinjanja med strankama glede obsega pojma „nevarnost za skupnost“ privzelo za svoja vprašanja, ki jih je Conseil d'État (državni svet, Belgija) predložil v predhodno odločanje v zadevi C-8/22⁸.

26. V teh okoliščinah je Raad van State (državni svet) prekinil odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložil ta vprašanja:

- „1. (a) Kdaj je kaznivo dejanje v smislu člena 14(4)(b) Direktive [2011/95] tako ‚izredno hudo‘, da lahko država članica osebi, ki potrebuje mednarodno zaščito, zavrne priznanje statusa begunca?
 - (b) Ali so merila, ki se uporabljajo za ‚hudo kaznivo dejanje‘ iz člena 17(1)(b) Direktive [2011/95], kot so navedena v točki 56 sodbe [Ahmed], pomembna pri presoji, ali gre za ‚izredno hudo kaznivo dejanje‘? Če je odgovor pritrdilen, ali obstajajo še dodatna merila, zaradi katerih je kaznivo dejanje ‚izredno‘ hudo?
2. Ali je treba člen 14(4)(b) Direktive [2011/95] razlagati tako, da določa, da je nevarnost za skupnost dokazana že samo s tem, da je bil upravičenec do statusa begunca pravnomočno obsojen za izredno hudo kaznivo dejanje, ali pa ga je treba razlagati tako, da določa, da samo pravnomočna obsodba za izredno hudo kaznivo dejanje še ne zadostuje za dokaz obstoja nevarnosti za skupnost?
 3. Ali je treba, če samo pravnomočna obsodba za izredno hudo kaznivo dejanje ne zadostuje za dokaz obstoja nevarnosti za skupnost, člen 14(4)(b) Direktive [2011/95] razlagati tako, da od države članice zahteva, da dokaže, da tožeča stranka od obsodbe še naprej predstavlja nevarnost za skupnost? Ali mora država članica dokazati, da je ta nevarnost resnična in sedanja, ali pa zadostuje potencialna nevarnost? Ali je treba člen 14(4)(b) [te direktive] sam zase ali v povezavi z načelom sorazmernosti razlagati tako, da omogoča preklic statusa begunca le, če je ta preklic sorazmeren in je nevarnost, ki jo pomeni upravičenec do tega statusa, dovolj resna, da ta preklic upravičuje?
 4. Ali je treba – če državi članici ni treba dokazati, da tožeča stranka od obsodbe še naprej pomeni nevarnost za skupnost ter je ta nevarnost resnična, sedanja in dovolj resna, da upravičuje preklic statusa begunca – člen 14(4)(b) Direktive [2011/95] razlagati tako, da je nevarnost za skupnost načeloma dokazana z dejstvom, da je bil upravičenec do statusa begunca pravnomočno obsojen za izredno hudo kaznivo dejanje, vendar lahko ta upravičenec dokaže, da ne pomeni take nevarnosti oziroma je ne pomeni več?“

27. Pisna stališča so predložile oseba M. A., nizozemska in madžarska vlada ter Evropska komisija.

IV. Analiza

28. S prvim vprašanjem za predhodno odločanje predložitveno sodišče sprašuje Sodišče o obsegu člena 14(4)(b) Direktive 2011/95, da bi ugotovilo, kako in po kakšnih merilih je treba opredeliti pojem „izredno hudo kaznivo dejanje“ v smislu te določbe.

⁸ Glej opombo 3 teh sklepnih predlogov.

29. To sodišče zlasti zanima, ali so zahteve in parametri, ki jih je treba upoštevati za ugotovitev, da je oseba storila „hudo kaznivo dejanje“ v smislu člena 17(1)(b) Direktive 2011/95, kot so med drugim navedeni v sodbi Ahmed, pomembni tudi za odločitev o tem, ali je oseba storila „izredno hudo kaznivo dejanje“ v smislu člena 14(4)(b) te direktive.

30. Naj spomnim, da je obstoj izredno hudega kaznivega dejanja nujen – čeprav ne zadosten – pogoj za uporabo možnosti preklica ali zavrnitve priznanja statusa begunca, ki jo imajo države članice na podlagi te določbe ali člena 14(5) Direktive 2011/95.

31. Naj poudarim, da niti člen 14(4)(b) Direktive 2011/95 niti nobena druga njena določba ne vsebujeta opredelitve pojma „izredno hudo kaznivo dejanje“.

32. Prav tako je treba ugotoviti, da člen 14(4)(b) Direktive 2011/95 za opredelitev pojma „izredno hudo kaznivo dejanje“ iz te določbe ne napotuje na pravo držav članic. Iz zahtev po enotni uporabi prava Unije in iz načela enakosti pa izhaja, da je treba izraze določbe prava Unije, ki se za opredelitev smisla in obsega ne sklicuje posebej na pravo držav članic, načeloma v celotni Uniji razlagati avtonomno in enotno.⁹

33. Naj v zvezi s tem pojasnim, da sprejetje avtonomne in enotne razlage pojma „izredno hudo kaznivo dejanje“ v smislu člena 14(4)(b) Direktive 2011/95 ne sme privedi do tega, da se državam članicam odvzame diskrecijska pravica pri opredeljevanju njihovih kazenskih politik. Drugače povedano, ne gre za poskus poenotenja kazenskih politik držav članic skozi zadnja vrata. Edini namen take razlage je zagotoviti, da presoja pogoja v zvezi s posebno resnostjo kaznivega dejanja, ki ga vsebuje ta določba, temelji na skupni metodi in merilih, da se zagotovi, da za uporabo možnosti preklica ali zavrnitve priznanja statusa begunca v vseh državah članicah veljajo enake meje.

34. Skratka, to ne pomeni, da se zanikajo pojmovne razlike na področju kazenskih politik, ki lahko obstajajo med državami članicami. Gre za to, da se pristojnim organom zagotovijo potrebna orodja za ugotavljanje izredne resnosti kaznivega dejanja na skupni osnovi.

35. Glede na to in ker Direktiva 2011/95 ne opredeljuje izrazov „izredno hudo kaznivo dejanje“, jih je treba razlagati v skladu z njihovim običajnim pomenom v vsakdanjem jeziku, pri čemer je treba upoštevati sobesedilo, v katerem se uporabljajo, in cilje, ki jim sledi ureditev, katere del so.¹⁰

36. Izraz „kaznivo dejanje“ je treba po mojem mnenju razumeti tako, da se na splošno nanaša na kaznivo dejanje, določeno v kazenskem pravu zadevne države članice, in ni omejen na posebne kategorije kaznivih dejanj.

37. Razlikovalno merilo, ki omogoča omejitev področja uporabe pojma „izredno hudo kaznivo dejanje“, se namreč nanaša na stopnjo resnosti zadevnega kaznivega dejanja. Tako lahko države članice samo zaradi kaznivih dejanj, ki dosežejo stopnjo izredne resnosti, uporabijo možnost, ki jo imajo, in sicer, da prekličejo ali zavrnejo priznanje statusa begunca.

⁹ Glej sodbo Ahmed (točka 36 in tam navedena sodna praksa) ter sodbi z dne 31. marca 2022, Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl in drugi (Sprejem prošilca za azil v psihiatrično bolnišnico) (C-231/21, EU:C:2022:237, točka 42 in navedena sodna praksa), in z dne 12. januarja 2023, TP (Avdiovizualni montažer za javno televizijo) (C-356/21, EU:C:2023:9, točka 34 in navedena sodna praksa).

¹⁰ Glej zlasti sodbo z dne 12. januarja 2023, TP (Avdiovizualni montažer za javno televizijo) (C-356/21, EU:C:2023:9, točka 35 in navedena sodna praksa).

38. Običajni pomen izraza „izredno hudo“ v pogovornem jeziku označuje stopnjo resnosti, ki je neobičajna ali nenavadna po svojem obsegu in jo je zato mogoče opredeliti kot „izjemno“. Izraz je torej sinonim za „izjemno hudo“, „izredno hudo“ ali „skrajno hudo“.

39. Iz tega sledi, da je „izredno hudo kaznivo dejanje“ kaznivo dejanje, za katero so značilne določene posebnosti, zaradi katerih ga je mogoče uvrstiti v kategorijo najhujših kaznivih dejanj.

40. Na podlagi tega menim, da je „izredno hudo kaznivo dejanje“ v smislu člena 14(4)(b) Direktive 2011/95 kaznivo dejanje, za katero je značilna izjemna resnost, ki se mu pripisuje v državi članici, ki želi uporabiti možnost preklica ali zavrnitve priznanja statusa begunca.

41. Ob upoštevanju okvira, v katerega je umeščena ta določba, menim, da je te začetne elemente analize mogoče potrditi.

42. V zvezi s tem naj poudarim, da mora ta okvir pripeljati do ozke razlage navedene določbe.

43. Naj namreč spomnim, da je treba osebi priznati status begunca, če izpolnjuje minimalne standarde, določene s pravom Unije. Tako v skladu s členom 13 Direktive 2011/95 države članice priznajo status begunca državljanu tretje države ali osebi brez državljanstva, ki izpolnjuje pogoje za begunca v skladu s poglavjema II in III te direktive.

44. Člen 14(4)(b) in (5) Direktive 2011/95 pa določa razlog za preklic ali zavrnitev priznanja statusa begunca, ki pomeni izjemo od splošnega pravila iz člena 13 te direktive ter omejuje pravice in ugodnosti, navedene v poglavju VII navedene direktive. Ta razlog za preklic ali zavrnitev priznanja statusa begunca je treba zato po mojem mnenju razlagati ozko kot izjemo, kar pomeni, da ga je mogoče uporabiti samo, če pristojni organ dokaže, da je bil zadevni državljan tretje države pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, za katero je značilna izjemna resnost.

45. Na podlagi primerjave z drugimi določbami Direktive 2011/95 je po mojem mnenju to razlago mogoče potrditi. Tako je med razlogi za izključitev iz statusa begunca v členu 12(2)(b) te direktive navedena storitev „izredno hudega kaznivega dejanja“, med razlogi za izključitev iz upravičenosti do subsidiarne zaščite v členu 17(1)(b) navedene direktive pa storitev „hudega kaznivega dejanja“. Zakonodajalec Unije je s tem, da je v členu 14(4)(b) predvidel „izredno hudo kaznivo dejanje“, očitno želel omejiti področje uporabe te določbe, tako da je zahteval, da stopnja resnosti, ki jo zahteva ta določba, ni le višja od tiste, ki se zahteva za uporabo razlogov za izključitev, temveč da gre za izjemno stopnjo resnosti. Naj poleg tega pripomnim, da je ta zakonodajalec uporabil izraz „izredno hudo“, in ne „zelo hudo“.

46. Tako kot je Sodišče navedlo v zvezi z ustreznim razlogom iz člena 21(2) Direktive 2011/95, ki omogoča vračanje begunca, je treba poleg tega šteti, da člen 14(4)(b) te direktive za preklic statusa begunca določa stroge pogoje, zlasti ker je le za begunca, ki je bil pravnomočno obsojen za „izredno hudo kaznivo dejanje“, mogoče šteti, da pomeni „nevarnost za skupnost te države članice“. ¹¹ Ti strogi pogoji so sorazmerni z resnimi posledicami preklica ali zavrnitve priznanja statusa begunca, in sicer, da zadevna oseba nima več pravic in ugodnosti, navedenih v poglavju VII te direktive, saj so te vezane na ta status. ¹²

¹¹ Glej sodbo z dne 24. junija 2015, T. (C-373/13, EU:C:2015:413, točka 72).

¹² Glej sodbo z dne 14. maja 2019, M in drugi (Preklic statusa begunca) (C-391/16, C-77/17 in C-78/17, EU:C:2019:403, točka 99).

47. Zdi se mi, da je razlaga, v skladu s katero se omeji področje uporabe člena 14(4)(b) in (5) Direktive 2011/95 na kazniva dejanja, ki kažejo izjemno stopnjo resnosti, prav tako v skladu z razlago člena 33(2) Ženevske konvencije, ki med drugim določa, da se na načelo nevračanja ne more sklicevati begunec, „ki, glede na to da je bil pravnomočno obsojen za posebno težko kaznivo dejanje, predstavlja nevarnost za skupnost [države, v kateri se nahaja]“. Naj v zvezi s tem opozorim, da čeprav ima zadnjenavedena določba drug cilj, saj določa izjeme od načela nevračanja, ni sporno, da je bila vir razlogov za preklic ali zavrnitev priznanja statusa begunca, ki jih je zakonodajalec Unije navedel v členu 14(4) in (5) Direktive 2011/95. Zato se mi zdi primerno upoštevati razlago člena 33(2) navedene konvencije, ki je, kot je razvidno iz uvodnih izjav 4, 23 in 24 te direktive, temelj mednarodne pravne ureditve za zaščito beguncev.¹³

48. Splošneje menim, da primeri iz člena 14(4) in (5) Direktive 2011/95, v katerih lahko države članice status begunca prekličejo ali ga ne priznajo, v bistvu ustrezajo primerom, v katerih lahko države članice begunca vrnejo na podlagi člena 21(2) te direktive in člena 33(2) Ženevske konvencije, zato bi bilo treba razloge, navedene v teh določbah, razlagati enako.

49. Vendar se zdi, da je razlaga člena 33(2) Ženevske konvencije v skladu z razlago, ki jo zagovarjam v zvezi s členom 14(4)(b) Direktive 2011/95, in sicer, da je „izredno hudo“ kaznivo dejanje tisto, ki je izjemno resno.

50. V zvezi z izrazom „kaznivo dejanje“ sem že navedel, da ima lahko v nacionalnem pravu različne pomene, kar je bilo poudarjeno v okviru razlage člena 33(2) Ženevske konvencije.¹⁴ Tako uporaba te določbe ni odvisna od tega, ali je dejanje, za katero je bila oseba obsojena, uvrščeno v določeno kategorijo nacionalnega kazenskega prava, temveč od ugotovitve, da gre za „izredno hudo“ dejanje in da ga to pravo razume kot tako.¹⁵

¹³ Glej zlasti sodbo z dne 14. maja 2019, M in drugi (Preklic statusa begunca) (C-391/16, C-77/17 in C-78/17, EU:C:2019:403, točka 81 in navedena sodna praksa). V zvezi s tem, da je treba določbe Direktive 2011/95 razlagati v skladu z Ženevsko konvencijo, glej tudi sodbo Ahmed (točka 41 in navedena sodna praksa).

¹⁴ Glej v zvezi s členom 33(2) Ženevske konvencije „The refugee Convention, 1951: the Travaux préparatoires analysed with a Commentary by Dr Paul Weis“, str. 246, na voljo na spletni strani: <https://www.unhcr.org/protection/travaux/4ca34be29/refugee-convention-1951-travaux-preparatoires-analysed-commentary-dr-paul.html>. Avtor navaja, da se „[v] zvezi s kriminalnimi dejavnostmi izraz ‚kazniva dejanja‘ ne sme razumeti v tehničnem smislu kazenskega zakonika, temveč pomeni le hudo kaznivo dejanje“ (prost prevod). V zvezi s členom 1, oddelek F, točka (b), Ženevske konvencije, glej tudi Haut-Commissariat des Nations unies pour les réfugiés (HCR), Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status and Guidelines on International Protection under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, točka 155, str. 36, v kateri je navedeno, da ima „izraz ‚kaznivo dejanje‘ različne pomene v različnih pravnih sistemih. V nekaterih državah beseda ‚kaznivo dejanje‘ označuje samo huda kazniva dejanja. V drugih državah pa lahko vključuje vse od tatvine stvari manjše vrednosti pa do umora“ (prost prevod).

¹⁵ Glej v zvezi s členom 33(2) Ženevske konvencije komentar k tej konvenciji, ki ga je leta 1997 objavil Oddelek za mednarodno zaščito HCR, ki je na voljo na naslednji spletni strani: <https://www.unhcr.org/3d4ab5fb9.pdf> (str. 142). S tega vidika je treba razliko med, na eni strani, francosko različico člena 33(2) Ženevske konvencije, ki omenja „crime ou délit“, in, na drugi strani, angleško različico, ki uporabi izraz „crime“, relativizirati v tem smislu, da je pomemben obstoj obsodbe za izredno hudo kaznivo dejanje.

51. Poleg tega je bila poudarjena izjemnost uporabe člena 33(2) Ženevske konvencije.¹⁶ Skozi to prizmo je „izredno hudo kaznivo dejanje“ vrsta „hudega kaznivega dejanja“, omejena na „izjemne primere“.¹⁷ Zahteva po „izredno hudem kaznivem dejanju“ je zaradi izražene omejenosti v skladu s potrebo po ohranitvi posebno visokega praga uporabe izjeme od načela nevračanja iz člena 33(2) Ženevske konvencije.¹⁸

52. Glavni cilj Direktive 2011/95, ki je zagotoviti, da države članice uporabljajo skupna merila za ugotavljanje, katere osebe resnično potrebujejo mednarodno zaščito, in da je v vseh državah članicah navedenim osebam na voljo minimalna raven ugodnosti,¹⁹ po mojem mnenju prav tako govori v prid razlagi, ki področje uporabe člena 14(4)(b) in (5) te direktive omejuje na izjemne primere, to je na najstrožje kaznovana dejanja in najhujše oblike kriminala v zadevni državi članici.

53. Glede na ta pojasnila se je treba zdaj lotiti metode in meril, na podlagi katerih lahko države članice ugotovijo obstoj „izredno hudega kaznivega dejanja“ v smislu člena 14(4)(b) Direktive 2011/95.

54. V sodni praksi je Sodišče v zvezi s tem prišlo do določenih ugotovitev, za katere se mi zdi, da jih je mogoče v veliki meri uporabiti po analogiji, vendar jih je treba dopolniti.

55. V zvezi z *metodo* iz te sodne prakse izhajajo, da se pristojni organ zadevne države članice lahko sklicuje na razlog za izključitev iz člena 12(2)(b) Direktive 2011/95 in 17(1)(b) iste direktive, ki se nanašata na to, da je prosilec za mednarodno zaščito storil „hudo kaznivo dejanje“, šele po tem, ko je za vsak posamezen primer presodil natančna dejstva, ki jih pozna, da bi lahko ugotovil, ali obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da dejanja zadevne osebe, ki sicer izpolnjuje merila za pridobitev zaprosenega statusa, spadajo k temu razlogu za izključitev, pri čemer je treba za presojo teže zadevnega kaznivega dejanja celovito preučiti vse okoliščine posameznega primera.²⁰

56. Zdi se mi, da je tako opredeljena metoda združljiva s tem, da države članice zaradi pravne varnosti določijo najnižje kazni, da bi lahko uporabile možnost preklica ali zavrnitve priznanja statusa begunca v skladu s členom 14(4)(b) in (5) Direktive 2011/95.²¹ Države članice prav tako lahko odločijo, da bodo uporabo te možnosti omejile na določene vrste kaznivih dejanj. Vendar je treba vsekakor izključiti vsakršen avtomatizem pri uporabi te možnosti.²² Zato je treba

¹⁶ Glej Grahl-Madsen, A., „Expulsion of Refugees“, v Macalister-Smith, P., in Alfredsson, G., *The Land Beyond: Collected Essays on Refugee Law and Policy*, Martinus Nijhoff Publishers, Haag, 2001, str. od 7 do 16. Po mnenju avtorja je „[z] gotovostjo mogoče trditi, da je vračanje begunca v skladu s členom 33 [Ženevske konvencije] izjemen ukrep, h kateremu se je treba zateči le v izjemnih okoliščinah“ (prost prevod) (str. 14).

¹⁷ Glej Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status and Guidelines on International Protection under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, naveden v opombi 14 teh sklepnih predlogov, str. 36, točka 154.

¹⁸ Glej Chetail, V., „Le principe de non-refoulement et le statut de réfugié en droit international“, v *La Convention de Genève du 28 juillet 1951 relative au statut des réfugiés 50 ans après: bilan et perspectives*, Bruylant, Bruselj, 2001, str. od 3 do 61, zlasti str. 44.

¹⁹ Glej uvodno izjavo 12 Direktive 2011/95.

²⁰ Glej zlasti sodbi z dne 2. aprila 2020, Komisija/Poljska, Madžarska in Češka republika (Začasni mehanizem za premestitev prosilcev za mednarodno zaščito) (C-715/17, C-718/17 in C-719/17, EU:C:2020:257, točka 154 in navedena sodna praksa), in z dne 22. septembra 2022, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság in drugi (C-159/21, EU:C:2022:708, točka 92).

²¹ Nekaterne države članice določajo take pragove na različne načine, medtem ko druge dajejo prednost analizi vsakega primera posebej. Med drugim glej poročilo Komisije z naslovom „Evaluation of the application of the recast Qualification Directive (2011/95/EU)“, 2019, str. 135, na voljo na tej spletni strani:

<https://www.statewatch.org/media/documents/news/2019/feb/eu-ceas-qualification-directive-application-evaluation-1-19.pdf>. Za tiste države članice, ki v svoji nacionalni zakonodaji določajo pragove kazni, Komisija navaja pragove kazni, ki se gibljejo od treh do desetih let zapora.

²² Kot je Komisija upravičeno navedla v svojem pisnem stališču, sta zavračanje avtomatizmov in potreba po individualni presoji na podlagi vseh upoštevanih okoliščin stalnica v sodni praksi Sodišča v zvezi z Direktivo 2011/95: glej zlasti sodbe z dne 9. novembra 2010, B in D (C-57/09 in C-101/09, EU:C:2010:661, točke 87, 88, 93 in 94); z dne 24. junija 2015, T. (C-373/13, EU:C:2015:413, točke od 86 do 89); Ahmed (točke od 48 do 50), in z dne 22. septembra 2022, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság in drugi (C-159/21, EU:C:2022:708, točke 80, 81 in 92).

sistematično presoјati vse posamezne okoliščine, ne glede na to, ali so države članice predvidele prag kazni ali ne. Taka presoja pa je še toliko pomembnejša in težja, ker se kaznuje storilec kaznivega dejanja, ne pa kaznivega dejanja.²³ Poleg tega lahko ista kvalifikacija kaznivega dejanja zajema širok spekter ravnanj z različno težo.

57. Menim, da so razlogi za obsodilno sodbo odločilen dejavnik za presojo, ki jo je treba opraviti. Zato je treba preučiti, ali je sodišče, ki je zadevno osebo obsodilo, dejanja opredelilo kot „huda“ ali „izredno huda“ in katere elemente je uporabilo v podporo tej opredelitvi.

58. Kot sem že navedel, torej ne gre za to, da se na ravni Unije opredeli konkreten prag izredne resnosti kaznivega dejanja, saj to ne bi bilo le v nasprotju z razlikami, ki obstajajo med kazenskimi politikami držav članic, ampak tudi ne bi bilo združljivo z metodo, ki zahteva preučitev vseh okoliščin, značilnih za vsak primer posebej.

59. Poleg tega je treba po zgledu Komisije pojasniti, da glede na to, da je materialno kazensko pravo predmet le omejene harmonizacije, države članice ohranjajo določeno diskrecijsko pravico pri opredelitvi, kaj je „izredno hudo kaznivo dejanje“ pri uporabi člena 14(4)(b) Direktive 2011/95.

60. V zvezi z *merili* je Sodišče v sodbi Ahmed navedlo, da je razlaga, v skladu s katero je treba presoјati vsa upoštevna dejstva, „potrjena s poročilom Evropskega urada za podporo azilu (EASO)[²⁴] iz januarja 2016, naslovljenim ‚Izključitev: člena 12 in 17 Uvrstitvene direktive (2011/95/EU)‘, ki v točki 3.2.2, ki se nanaša na člen 17(1)(b) Direktive 2011/95, priporoča, naj se teža kaznivega dejanja, ki upravičuje izključitev osebe iz subsidiarne zaščite, presoja glede na več meril, kot so zlasti vrsta zadevnega dejanja, povzročena škoda, vrsta postopka za pregon, narava predpisane kazni in upoštevanje vprašanja, ali tudi večina sodišč zadevno dejanje šteje za hudo kaznivo dejanje. EASO se v zvezi s tem sklicuje na nekatere odločitve vrhovnih sodišč držav članic.“²⁵

61. Čeprav so bila merila, ki jih je Sodišče izpostavilo v tej sodbi, uporabljena v zvezi s pojmom „hudo kaznivo dejanje“ v smislu člena 17(1)(b) Direktive 2011/95, menim, da so ta merila uporabna tudi za ugotavljanje obstoja „izredno hudega kaznivega dejanja“ v smislu člena 14(4)(b) te direktive,²⁶ pri čemer se razume, da je treba v tem okviru s temi merili dokazati izjemno resnost zadevnega kaznivega dejanja, ki pomeni zelo pomembno razliko v stopnji od hudega kaznivega dejanja.²⁷

62. V zvezi s tem ugotavljam, da dejavniki, ki jih je treba upoštevati pri uporabi člena 33(2) Ženevske konvencije, vključujejo naravo kaznivega dejanja, dejansko povzročeno škodo, obliko postopka, uporabljenega za kazenski pregon, in dejstvo, ali bi se zadevno dejanje v večini pravnih sistemov štelo za hudo.²⁸

²³ Glej „The refugee Convention, 1951: the Travaux préparatoires analysed with a Commentary by Dr Paul Weis“, str. 246.

²⁴ Postala Agencija Evropske unije za azil (AEUA) (glej Uredbo (EU) 2021/2303 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 2021 o Agenciji Evropske unije za azil in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 439/2010 (UL 2021, L 468, str. 1)).

²⁵ Glej sodbo Ahmed (točka 56).

²⁶ V zvezi s tem glej AUEA, *Judicial analysis: Ending international protection*, 2. izdaja, 2021, str. 62.

²⁷ Glej na primer v zvezi z merili, ki jih uporablja Conseil du contentieux des étrangers (upravno sodišče za spore v zvezi s tujci, Belgija), Hardy, J., in Mathues, G., „Retrait du statut de réfugié pour motifs d'ordre public – ‚Constituer un danger pour la société du fait qu'il a été condamné définitivement pour une infraction particulièrement grave‘“, *Revue du droit des étrangers*, Association pour le Droit des Étrangers, Bruselj, 2020, št. 207, str. od 5 do 14, zlasti str. od 6 do 9.

²⁸ Glej *Prise de position du HCR sur l'initiative populaire fédérale „pour le renvoi des criminels étrangers“*, (initiative sur le renvoi), 10. september 2008, točka 21, str. 11.

63. Zato je treba po mojem mnenju upoštevati naslednja merila, da bi se dokazal obstoj „izredno hudega kaznivega dejanja“ v smislu člena 14(4)(b) Direktive 2011/95: narava zadevnega dejanja,²⁹ povzročena škoda,³⁰ oblika postopka, uporabljenega za pregon in sojenje zadevni osebi, narava in trajanje izrečene kazni³¹ ter to, ali večina sodišč tudi meni, da je zadevno dejanje izredno hudo kaznivo dejanje.

64. Poleg tega je treba upoštevati odločitev Sodišča v sodbi Ahmed v zvezi z predpisano kaznijo, in sicer, da člen 17(1)(b) Direktive 2011/95 nasprotuje nacionalni zakonodaji, v skladu s katero se lahko prosilec za mednarodno zaščito šteje za osebo, ki je storila hudo kaznivo dejanje, samo na podlagi kazni, ki je v pravu te države članice predpisana za dano kaznivo dejanje.³² Vendar se v tej sodbi priznava, da ima merilo predpisane kazni poseben pomen pri presoji resnosti kaznivega dejanja.³³

65. Zdi se mi, da bi moralo imeti merilo, ki se nanaša na naravo in trajanje kazni, v okviru izrečene in ne zgolj predpisane kazni še pomembnejšo vlogo.³⁴

66. Vendar pa po analogiji z odločitvijo Sodišča v sodbi Ahmed priznavam, da se merilo izrečene kazni ne sme uporabljati samo in samodejno pri preučitvi, ali je kaznivo dejanje izredno hudo. To merilo je treba, tako kot merilo narave kaznivega dejanja, dopolniti s presojo vseh okoliščin, vključno s preučitvijo okvira, v katerem je bilo kaznivo dejanje storjeno, in ravnanjem zadevne osebe,³⁵ pri čemer mora ta presoja temeljiti zlasti na obrazložitvi v obsodilni sodbi.

67. Ker se namreč člen 14(4)(b) Direktive 2011/95 nanaša na pravnomočno obsodbo, je treba šteti, da je sodišče, ki je izreklo tako obsodbo, upoštevalo vse posamezne okoliščine, da bi izreklo kazen, ki jo je štelo za primerno. V zvezi s tem se mi zdi, da odločilna narava obrazložitve obsodilne sodbe in presoja kazenskega sodišča, ki je izdalo sodbo, kar sem že poudaril, izhaja iz razlike med razlogi za izključitev iz statusa begunca ali iz ugodnosti subsidiarne zaščite, ki so navedeni v členu 12(2)(b) in členu 17(1)(b) te direktive, ki se nanašajo na „storjeno“ hudo kaznivo dejanje, in razlogom za preklic ali zavrnitev priznanja statusa begunca iz člena 14(4)(b) in (5) navedene direktive, ki se nanaša na „pravnomočno obsodbo“.

²⁹ Dejstvo, da je za dejanje značilna visoka stopnja okrutnosti, je lahko znak, da je kaznivo dejanje izredno hudo, prav tako pa tudi to, ali je bilo kaznovano dejanje storjeno naklepno ali ne.

³⁰ V tej kategoriji so lahko konkretni učinki, ki jih ima kaznivo dejanje v družbi, in sicer narava in obseg nevšečnosti za žrtve in širše za družbo: družbeni nemir, upoštevajoč bojzani in ukrepe, sprejete za ublažitev teh bojzani. Glej Hinterhofer, H., „Das ‚besonders schwere Verbrechen‘ iS des § 6 Abs 1 Z 4 AsylG – Ein konkretisierender Auslegungsvorschlag aus strafrechtlicher Sicht“, *Fremden- und asylrechtliche Blätter: FABL: Jahrgangsbund mit Judikaturammlung*, Sramek, Dunaj, 2009, št. 1, str. od 38 do 41.

³¹ Menim, da ima ugotovitev, ali je prostostna kazen pogojna ali ne, določeno težo.

³² Glej sodbo Ahmed (točka 58).

³³ Glej sodbo Ahmed (točka 55).

³⁴ Glej v zvezi z merilom kazni Kraft, I., „Article 14, Revocation of, ending of or refusal to renew refugee status“, v Hailbronner, K. in Thym, D., *EU Immigration and Asylum Law: A Commentary*, 2. izdaja, C. H. Beck, München, 2016, str. od 1225 do 1233, zlasti str. 1231. Avtor poudarja, da je „na splošno sprejeto, da gre za izredno hudo kaznivo dejanje v smislu člena 33(2) Ženevske konvencije, če je oseba obsojena za kazniva dejanja, ki se kaznujejo z dolgoletno zaporno kaznijo, kot so umor, posilstvo, oboroženi rop, požig, mednarodni terorizem itd.“ (prost prevod).

³⁵ V zvezi s členom 33(2) Ženevske konvencije glej Goodwin-Gill, G. S., in McAdam, J., *The refugee in international law*, 3. izdaja, Oxford University Press, Oxford, 2007, str. 239, in Hathaway, J. C., *The Rights of Refugees under International Law*, Cambridge University Press, Cambridge, 2021, str. od 413 do 416.

68. Poleg tega menim, da je v okviru presoje, ki jo je treba opraviti, zlasti pomembno primerjati naloženo kazen z najvišjo zakonsko določeno kaznijo za zadevno kaznivo dejanje.³⁶ Prav tako je treba preučiti, kje na lestvici kazni, ki velja v zadevni državi članici, je izrečena kazen.³⁷

69. Naj dodam še naslednja merila, za katera se mi zdi, da spadajo v skupino meril, ki so uporabna za presojo, ali je kaznivo dejanje izjemno resno:

- vprašanje, ali prevladujejo obteževalne ali pa olajševalne okoliščine, in
- naravo pravne dobrine, ki je bila poškodovana.³⁸

70. Pojasniti je treba tudi, da člen 14(4)(b) Direktive 2011/95 navaja okoliščino, da je bila proti beguncu izrečena „pravnomočna obsodba za izredno hudo kaznivo dejanje“.³⁹ Uporaba ednine in potreba po ozki razlagi te določbe po mojem mnenju izključujeta uporabo tega razloga za preklic ali zavrnitev priznanja statusa begunca na podlagi kopičenja kazni, izrečenih za več kaznivih dejanj, od katerih nobeno, če se obravnava ločeno, ni mogoče označiti za „izredno hudo kaznivo dejanje“.⁴⁰

71. Predložitveno sodišče mora glede na metodo in merila, ki sem jih pravkar opisal, presoditi, ali lahko obsodbo zoper osebo M. A. opredeli kot obsodbo v zvezi z „izredno hudim kaznivim dejanjem“. To sodišče bo moralo med drugim upoštevati naravo in višino kazni, ki je bila izrečena osebi M. A., v tem primeru kazni zapora v trajanju 24 mesecev. Navedeno sodišče bo moralo tudi preveriti, ali je ta obsodba pogojna s preizkusno dobo osmih mesecev, kot se zdi, da izhaja iz pisnih stališč osebe M. A. in nizozemske vlade.

72. Poleg tega, kot sem že navedel, se mi v nizozemski zakonodaji določena metoda uporabe dolžine trajanja izrečene prostostne kazni ali ukrepa, v tem primeru deset mesecev, kot najnižjega praga, ki bi državi članici omogočil uporabo možnosti preklica ali zavrnitve priznanja statusa begunca, načeloma ne zdi sporna. Vendar mora ta metoda vključevati presojo vseh okoliščin vsakega posameznega primera, kar mora preveriti predložitveno sodišče.

73. Poleg tega se mi zdi, kot pravilno poudarja Komisija, v nasprotju s členom 14(4)(b) Direktive 2011/95 to, da bi nizozemska zakonodaja pristojnemu organu omogočala, da sešteje številne kazni, izrečene za več kaznivih dejanj, da bi ugotovil, ali je bil ta najnižji prag presežen. V zvezi s tem se mi zdi, da bi bilo treba razlikovati glede na to, ali kazensko pravo države članice v primeru steka kaznivih dejanj predvideva seštevanje kazni ali pa predvideva, da se kazni ne seštevajo in se izreče najvišja predpisana kazen. Predložitveno sodišče mora preveriti, ali kazen, izrečena osebi M. A., spada h kateri od teh hipotez, saj v primeru prve pristojni organ s seštevanjem več kazni, izrečenih za več kaznivih dejanj, ne more opredeliti tega dejanja kot „izredno hudo kaznivo dejanje“ v smislu te določbe.

³⁶ Čim bližje najvišji kazni je izrečena zaporna kazen, tem bolj lahko pristojni organ šteje, da gre za izredno hudo kaznivo dejanje (glej Hinterhofer, H., *op. cit.*).

³⁷ Če je izrečena kazen v zgornjem delu lestvice kazni, je to lahko znak, da je zadevno kaznivo dejanje izredno hudo.

³⁸ Preučiti je treba, ali gre za škodo, povzročeno na premoženju ali osebam: nasilje nad osebami se lahko pogosteje izkaže za izredno hudo. Poleg tega je lahko medijski odziv na kaznivo dejanje pokazatelj temeljne narave pravne dobrine, ki je bila poškodovana.

³⁹ Moj poudarek.

⁴⁰ Glej Hardy, J. in Mathues, G., *op. cit.*, ki menita, da „številne obsodbe za dejanja, ki niso izjemno huda, ne bi smelo *a priori* zadostovati, tudi če kažejo neustavljivo težnjo po ogrožanju javnega reda“ (str. 9). Glej tudi Neusiedler, M., „Der Asylberkennungsgrund des ‚besonders schweren Verbrechens‘“, *Migralex: Zeitschrift für Fremden- und Minderheitenrecht*, Braumüller, Dunaj, 2021, št. 1, str. od 8 do 14; in pravno analizo AUEA, navedeno v opombi 26 teh sklepnih predlogov, str. 62, točka 5.3.

V. Predlog

74. Glede na vse zgoraj navedeno Sodišču predlagam, naj na prvo vprašanje za predhodno odločanje Raad van State (državni svet, Nizozemska) odgovori tako:

Člen 14(4)(b) Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite

je treba razlagati tako, da

- „izredno hudo kaznivo dejanje“ v smislu te določbe pomeni kaznivo dejanje, za katero je značilna izjemna resnost;
- se država članica lahko na razlog za preklic ali zavrnitev priznanja statusa begunca iz člena 14(4)(b) ali (5) Direktive 2011/95 sklicuje šele po tem, ko je v vsakem posameznem primeru presodila natančna dejstva, ki jih pozna, da bi ugotovila, ali obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da dejanja, ki jih je storila zadevna oseba, spadajo k temu razlogu za preklic ali zavrnitev priznanja, pri čemer je za presojo izjemne resnosti kaznivega dejanja, za katero je bila ta oseba pravnomočno obsojena, potrebna popolna preučitev vseh okoliščin zadevnega posameznega primera;
- da mora zadevna država članica, da bi ugotovila obstoj „izredno hudega kaznivega dejanja“ v smislu člena 14(4)(b) Direktive 2011/95, svojo preučitev opreti na naslednja merila: naravo zadevnega dejanja, povzročeno škodo, obliko postopka, uporabljenega za pregon in sojenje zadevni osebi, naravo in trajanje izrečene kazni, tako da se ta kazen primerja z najvišjo zakonsko predpisano kaznijo za zadevno kaznivo dejanje in se preuči, kje na lestvici kazni, ki velja v tej državi članici, je navedena kazen, ter upoštevanje tega, ali večina sodišč tudi meni, da je zadevno dejanje izredno hudo kaznivo dejanje, tega, ali prevladujejo obteževalne ali pa olajševalne okoliščine, ter naravo pravne dobrine, ki je bila poškodovana;
- ne nasprotuje nacionalni zakonodaji, ki določa najnižji prag trajanja izrečene kazni, nad katerim se kaznivo dejanje lahko opredeli kot „izredno hudo kaznivo dejanje“ v smislu člena 14(4)(b) Direktive 2011/95, če, prvič, upoštevanje tega najnižjega praga spremlja presoja vseh okoliščin vsakega posameznega primera, in drugič, če ta zakonodaja ne dopušča, da bi se pri ugotavljanju, ali je bil presežen najnižji prag, seštevalo več kazni, izrečenih za več kaznivih dejanj, od katerih nobeno posamično ne dosega stopnje izjemne resnosti, ki jo zahteva ta določba.